

Warszawa, dnia 18 listopada 2022 r.

Szanowna Pani
A. J.
Radca Prawny

W odpowiedzi na pismo Pani Mecenas z dnia 8 września 2022r., doręczone do Krajowej Rady Radców Prawnych w dniu 14 września 2022r., o dokonanie wykładni art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 1166), Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, po zapoznaniu się z opisem sprawy oraz pytaniami zawartymi w treści pisma, uprzejmie informuje, co następuje.

1)

Art. 22⁴ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych stanowi:

Art. 22⁴.

1. Radca prawny wykonujący zawód na podstawie stosunku pracy ma prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń określonych w układzie zbiorowym pracy lub w przepisach o wynagradzaniu pracowników, obowiązujących w jednostce organizacyjnej zatrudniającej radcę prawnego. Wynagrodzenie to nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy. Jeżeli prawo do dodatków uzależnione jest od wymogu kierowania zespołem pracowników, wymogu tego nie stosuje się do radcy prawnego.

2. Radca prawny jest uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości nie niższej niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej. W państwowych jednostkach sfery budżetowej wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna.

Z kolei art. 22⁵ powołanej ustawy stanowi:

Art. 22⁵.

1. Opłaty za czynności radców prawnych wykonujących zawód w kancelariach radców prawnych lub w spółkach, o których mowa w art. 8 ust. 1, oraz zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej ustala umowa z klientem.

2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego, mając na względzie, że ustalenie opłaty wyższej niż stawka minimalna, o której mowa w ust. 3, lecz nieprzekraczającej sześciokrotności tej stawki, może być uzasadnione rodzajem i zawilością sprawy oraz niezbędnym nakładem pracy radcy prawnego.

3. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, stawki minimalne za czynności radców prawnych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj i zawilosc sprawy oraz wymagany nakład pracy radcy prawnego.

Z powołanych przepisów jednoznacznie wynika, że art. 22⁴ ustawy o radcach prawnych dotyczy zasad wynagradzania radców prawnych zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, natomiast art. 22⁵ ustawy o radcach prawnych dotyczy zasad wynagradzania radców prawnych wykonujących zawód w kancelariach radców prawnych lub w spółkach, o których mowa w art. 8 ust. 1, oraz zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej.

W odpowiedzi na pierwsze pytanie zawarte w piśmie Panu Mecenasa należy zatem wskazać, że zasady rozliczania i wypłacania kosztów zastępstwa procesowego określone w art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych mają, co do zasady, zastosowanie do radców prawnych zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, nie zaś do radców prawnych wykonujących zawód m.in. w kancelariach radców prawnych. Powyższy wniosek znajduje oparcie w jednoznacznym brzmieniu powołanych przepisów.

W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych poczynić jednak należy w tym miejscu istotne zastrzeżenie. Stosownie bowiem do postanowień art. 22⁵ ust. 1 ustawy o radcach prawnych opłaty za czynności radców prawnych wykonujących zawód m.in. w kancelariach radców prawnych ustala umowa

z klientem. W konsekwencji, mając na względzie zasadę swobody umów wyrażoną w art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 1360 z późn. zm.), zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego, za dopuszczalne uznać należy, że w umowie z klientem, o której mowa w postanowieniach art. 22⁵ ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny może przyjąć rozliczanie i wypłacanie kosztów zastępstwa procesowego odpowiadające zasadom w tym zakresie przyjętym w art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, z uwzględnieniem braku sprzeczności z przepisami wykonawczymi, do których odsyłają ust. 2 i ust. 3 w art. 22⁵ ustawy o radcach prawnych.

Na podstawie zawartego w piśmie Pani Mecenasa z dnia 8 września 2022r. opisu sprawy przyjąć należy, że spór między Zleceniodawcą a Radcą Prawnym powstał na tle wykładni postanowień łączącej strony umowy. Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych nie ma narzędzi do jego rozstrzygnięcia poza konkluzjami zawartymi powyżej oraz konstatacją, że przy wykładni umowy w zakresie postanowień dotyczących zasad rozliczania i wypłacania kosztów zastępstwa procesowego należy w szczególności uwzględnić przepis art. 65 § 2 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Zauważyć należy, że okoliczności towarzyszące zawarciu spornych postanowień umowy i intencji stron znają Pani Mecenasa oraz Zleceniodawca, jako strony tej umowy. Zasadność twierdzeń w tym zakresie zależy od treści umowy, z uwzględnieniem zasad jej wykładni. Spór w tym zakresie władne są rozstrzygnąć wyłącznie strony – samodzielnie w własnym zakresie lub przy wykorzystaniu środków przewidzianych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, z przekazaniem sprawy na drogę postępowania sądowego wyłącznie, czy przy wykorzystaniu alternatywnych metod rozstrzygania sporów (np. z udziałem mediatora).

W odpowiedzi na drugie pytanie zawarte w piśmie Pani Mecenasa Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych pragnie zauważyć, iż dotyczy ono w istocie oceny prawidłowości wykładni umowy z Radcą Prawnym przez Zleceniodawcę, a zatem wykracza poza zakres zadań Komisji określony w §5 Uchwały

Nr 21/XI/2020 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 5 grudnia 2020r. w sprawie powołania oraz zakresu działania komisji stałych Krajowej Rady Radców Prawnych XI kadencji (<https://kirp.pl/wp-content/uploads/2020/12/u-dzialania-komisji.pdf>). W zakresie dotyczącym wykładni umowy aktualne pozostają uwagi poczynione wyżej.

Obie strony umowy powołując się na swoje prawa, czy mając w tym przedmiocie wątpliwości (zastrzeżenia), powinny mieć przy tym na względzie art. 5 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Ponadto radca prawny powinien mieć na względzie postanowienia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W zależności od stanu faktycznego każda ze stron powinna się liczyć z możliwością ujemnych skutków prawnych swojego postępowania w przypadku braku podstaw do zajmowanego stanowiska w sprawie.

Opracowanie:

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r.pr. Ryszard Wilmanowicz